

יעדים ומדדים בחטיבת הביניים

מפגש עם מומחים לדיון ביעדים ובמדדים שהציבה הקרן למהלך שהיא מציעה, בראי המבחנים
הלאומיים והבינלאומיים

משכנות שאננים, אולם ג'ינוגלי, ירושלים, 12 בנובמבר 2018, 17:15-18:15

במתווה הדרך שהקרן מציגה לדיון ניצבת מטרה: לחזק את בסיס המצוינות בלימודי המתמטיקה והמדעים בחטיבת הביניים. הגדרת ה-'מצוינות' שעליה המתווה נשען היא ההגדרה שנוסחה בידי וועדה שהוקמה על-ידי יוזמת 'חמש פי שניים'. הגדרה זו מתבססת על הגדרת רמת המצוינות במתמטיקה ובמדעים של מחקר פיז"ה ועל ניתוח תכניות הלימודים בארץ ובמספר מדינות בעולם. במבחן הביצוע, המתווה המוצע שואף לכך ש-40% ממסיימי כיתה ט' ישלימו בהצלחה את לימודיהם בהקבצה הגבוהה במתמטיקה ובאחד ממסלולי האיכות המיוחדים במדעים.

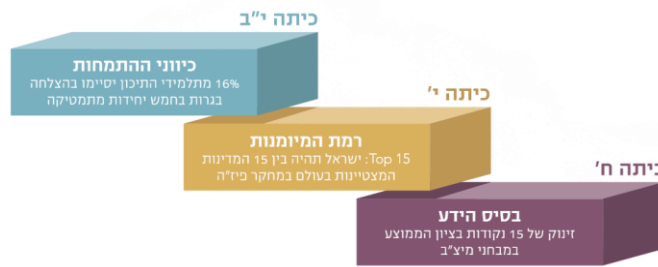
מדדי התוצאה המוצעים לשנת 2024, מכוונים לשלוש מדרגות הלמידה: הידע, המומחיות וההתמחות, כפי שהן נמדדות במבחנים ארציים ובינלאומיים:

א. **בסיס הידע** (נמדד בכיתה ח') – במבחני מיצ"ב אנו מצפים להמשך מגמת השיפור וזינוק בציון הגלם הממוצע ב-15 נקודות (70 במתמטיקה ו-56 במדעים), תוך צמצום הפער על רקע חברתי כלכלי (מכ-100 לכ-70 נקודות במתמטיקה ומכ-70 לכ-50 במדעים).

במחקר טימס, אנו מצפים חזרה למגמת שיפור והתייצבות בין 15 המדינות המובילות במתמטיקה ובמדעים (ממוצע כ-520), תוך צמצום פיזור הציונים (מכ-330 לרף ה-300 ומטה) והפערים על רקע חברתי כלכלי (מכ-130 נקודות לרף ה-100).

ב. **רמת המיומנות** (נמדדת בכיתה י') – במחקר פיז"ה אנו חותרים לשיפור של 25 נקודות בהישגים במתמטיקה (מ-470 ל-495) שיביא את ישראל ל-25 המדינות המובילות. שיפור בשיעור המצטיינים ל-12.5% יביא אותנו למקום ה-15. טיפוס של 10 מקומות במדעים, מהמקום ה-40 למקום ה-30 (מציון ממוצע 467 ל-493), יביא את ישראל למוצע ה-OECD.

ג. **כיווני התמחות** (נמדדים בכיתות יא'-יב') – אנו מצפים להמשך מגמת השיפור, התייצבות ושימור של שיעור בוגרי חמש היחידות שסיימו בהצלחה את בחינת הבגרות בכיתה י"ב ברמה של חמש יחידות ברף שלא יפחת מ-16% במתמטיקה ו-12% בפיזיקה.

שאלות לדיון

1. האם בעיניכם, חיזוק בסיס המצוינות בלימודי המתמטיקה והמדעים בחטיבת הביניים הוא יעד ראוי ונחוץ, והאם הייתם ממליצים לקרן ולשותפיה לאמץ אותו כיעד מרכזי של פעילותם בשנים הקרובות?
2. האם הנחת העבודה של הקרן נכונה, לפיה די במבחנים הקיימים במערכת ואין צורך במבחנים נוספים? מכיוון שכל המבחנים הללו הם מדגמיים, האם בכל זאת קיים צורך במבחן אישי קובע לתלמיד, ואם כן מתי וכיצד?
3. האם המדדים שהוצגו על ידי הקרן עולים בקנה אחד עם היעדים שהציבה ועם הפעולות שהיא מתכוונת לקיים? האם המדדים הללו שאפתניים במידה מספקת, ומצד שני, האם הם כלל ניתנים להשגה עד לשנת 2024?

לקראת הדיון מומלץ לקרוא את החומרים הבאים:

- א. נייר עבודה להתייעצות: לבחור במצוינות ולבנות דרך לעתיד: מעלים את הרף בלימודי המתמטיקה והמדעים בחטיבת הביניים – מתווה דרך 2019-2024 (גרסה בשחור לבן להדפסה), (בדגש לפרק מדדי הצלחה – Top 15, עמ' 11-13).
- ב. טבלאות ליגה מהמבחנים הבינלאומיים

משתתפים

1. מיכל בלר, נשיאה, מכללת לוינסקי לחינוך. מייסדת הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)
2. נועם גרובר, כלכלן בכיר, המועצה הלאומית לכלכלה (משרד ראש הממשלה)
3. ליאור דטל, כתב חינוך, 'דה-מרקר'
4. מיכל טביביאן מזרחי, ראש אגף בכיר לתכנון ואסטרטגיה, משרד החינוך
5. נרית כ"ץ, מפמ"רית מתמטיקה, משרד החינוך
6. אורנה סומך, מנהלת שותפויות יוזמת 25, שיתופים
7. יואל רפ, מנהל אגף המבחנים, הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)